

<http://kefad.ahievran.edu.tr>

Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi

ISSN: 2147 - 1037

2. Sınıf Hayat Bilgisi Kazanımlarının Alanyazındaki Ölçütlere Göre İncelenmesi ve Düzeylerinin Belirlenmesi

Ömer Cem KARACAOĞLU

DOI:10.29299/kefad.2020.21.01.002

Makale Bilgileri

Yükleme:04/02/2019 Düzeltme:18/06/2019 Kabul:21/09/2019

Özet

Araştırmanın amacı literatür taranarak tespit edilen ölçütlere göre hayat bilgisi 2. sınıf programındaki kazanımları değerlendirmek ve kazanımların düzeylerini belirlemektir. Hedeflenen kazanımlarda olması gereken özellikler ve hedeflenen kazanımlar belirlenirken ve yazılırken dikkat edilecek ölçütler; açık-seçiklik, ihtiyaca dayalılık, tutarlılık, kenetlilik, davranışa dönüklük, sınırlılık, süreklilik, binişik olmama, genellik, ulaşılabilirlik, bitişiklik ve ürüne dönüklük olarak belirlenmiştir. Belirlenen ölçütlere göre yapılan değerlendirmelere ve düzey belirleme çalışmalarına konu olan kazanımlar için 2018 yılında Millî Eğitim Bakanlığı'nun yayınladığı "*Hayat Bilgisi Programı*" temel alınmıştır. Hayat bilgisi 2. sınıf programındaki 50 kazanım araştırmanın veri setini oluşturmuştur. Kazanımlar hedef alanlarına (bilişsel, duyuşsal ve psikomotor) göre incelenerek kazanımların düzeyleri belirlenmiş, daha sonra hedeflenen kazanımlar ölçütlere göre değerlendirilmiştir. Hayat bilgisi programında bilişsel alanın ve duyuşsal alanın oldukça önemsenmiş olduğu, psikomotor alana yeterince yer verilmediği; 50 kazanımdan sadece 1'inin psikomotor alanla ilgili olduğu belirlenmiştir. Ayrıca 2009 hayat bilgisi programındaki kazanım ifadelerinde binişik olmama ve sınırlılık ölçütüne uymayan birçok kazanım yer almaktayken 2018 programında sadece iki kazanım arasında binişiklik olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kazanımlar, Hayat bilgisi, Hedef yazma ölçütleri

Giriş

Programların temel öğelerinin başında gelen kazanımların uygun ve doğru belirlenmesi eğitim, öğretim ve ders programlarının sağlam temellerde tasarlanmasını ve uygulanmasını sağlayacaktır. Böylelikle hedeflenen kazanımlara göre belirlenen içerik, eğitim durumları ve değerlendirme de ulaşılmak istenen gerçekçi hedeflere göre belirlenmiş olacaktır.

Milli Eğitim Bakanlığı, bireyin ve toplumun değişen gereksinimleri, bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler, öğrenme kuramlarının ve öğretim yaklaşımlarının eğitime yansımaları doğrultusunda bilgiye ulaşma yollarını bilen, bilgiyi üreten ve kullanabilen, eleştirel düşünerek ve doğru karar vererek problem çözebilen, girişimci, topluma ve kültüre katkı sağlayan, etkili iletişim becerilerine sahip bireylerin yetişmesine hizmet edecek öğretim programları geliştirmek amacıyla 2018 yılında hayat bilgisi programlarını değiştirmiştir. Programların, bilgiyi aktaran bir yapıdan daha çok sade ve anlaşılır bir yapı içerisinde bireysel farklılıklara önem verdiği, değer ve becerileri kazandırmaya dikkat ettiği vurgulanmıştır. Programın yapısı ve kazanımları ile ilgili sarmal yaklaşımın benimsendiği ve programların bütünsel olduğu ifade edilmiştir (MEB, 2018).

Gerçek dünyayı tanımayı sağlamak üzere tasarlanan hayat bilgisi dersi, 1924 yılından başlayarak tüm ilköğretim programlarında yer almıştır. Programın ilk temel ögesi olarak kabul edilen kazanımlar, en son uygulamaya konan 2018 programlarının da temelini oluşturmuştur.

Hayat bilgisi programının asıl amacının güvenli ve sağlıklı bir yaşam süren; temel yaşam becerilerine sahip, kendini tanıyan, yaşadığı toplumun değerlerini benimseyen; doğal çevreye karşı duyarlı; üretken, araştırmayı ve ülkesini seven bireyler yetiştirmek olduğu programda açıklanmıştır. Ayrıca çocuklara temel bilgileri, becerileri ve değerleri kazandırmayı amaçlayan hayat bilgisi programı, kapsamında kazanımlarda karşılığı olan aşağıdaki genel amaçların öğrencilere kazandırılması temeline dayandırılmıştır (MEB, 2018):

- Sosyal ve ailevi değerlere sahip olur.
- Ülkesini sevip tarihî - kültürel değerleri yaşatmaya istekli bir biçimde sosyal katılım becerisi kazanır.
- Millî, manevi ve insani değerleri yaşam anlayışı hâline getirir.
- Kişisel gelişimine katkı sağlayacak noktaların farkında olur.
- Sağlıklı ve güvenli yaşam sürme bilinci edinir.
- Kişisel bakım becerilerini geliştirir.
- Öğrenmeyi öğrenme becerisi kazanır ve teknolojiyi kullanır.

- Kendini ve yaşadığı çevreyi tanır ve doğaya karşı duyarlı olur.

- Kaynakları verimli kullanma, zamanı ve mekânı algılama, temel düzeyde bilimsel süreç becerilerini kazanır.

Kazanımların incelenmesi ve değerlendirilmesi programın amaçlarına ulaşılması konusunda da fikir verecektir. Çünkü bu sıralanan genel amaçlara ulaşmayı sağlayan ve öğrenciye kazandırılmak istenen özellikleri ifade eden amaçlar için 2005 yılından bu yana kazanım kavramı kullanılmaktadır. Tasarlanmış öğrenme yaşantılarıyla öğrencide istenen bilgi, beceri, tutum, davranış ve değerler “kazanım” olarak tanımlanmıştır (Atik ve Aykaç, 2017).

Kazanımların doğru ifade edilmesi, belli ölçütlere göre hazırlanması ve ihtiyaçlara göre belirlenmesi programın doğru temellenmesini sağlayacaktır. Bu nedenle programlardaki hedeflenen kazanımların belirlenmesinde dikkat edilecek noktalar ve ölçütler program geliştirme çalışmalarında dikkate alınmalıdır (Karacaoğlu, 2018).

Uygulamaya 2018 yılında konulan hayat bilgisi programında üniteler “hayat” kavramsalı etrafında; okulumuzda, sağlıklı, güvenli, ülkemizde ve doğada “hayat” olarak altı öğrenme alanında düzenlenmiştir. Okulumuzda hayat ünitesi ile ilgili 11, evimizde hayat ile ilgili 9, sağlıklı hayat ile ilgili 7, güvenli hayat ile ilgili 6, ülkemizde hayat ile ilgili 8, doğada hayat ile ilgili 9 kazanım olmak üzere toplam 50 kazanım belirlenmiştir. Bu belirlenen kazanımlar doğrultusunda, ilkökul 2. sınıf seviyesinde öğrencilerden; okul ve çevresini tanıma, sınıf ve sınıftaki süreçler, arkadaşlık ve grup etkinlikleri, kültür, Atatürk’ün çocukluğu, bayrak ve İstiklâl Marşı, bitki yetiştirme ve hayvan besleme, harcama bilinci, ev adresi bilgisi, akraba ve aile, sağlıklı büyüme için dengeli beslenme, yolculuk yaparken kurallara uyma, doğadaki olaylar ve doğal afetler gibi konularda bilgi sahibi olmaları, beceri kazanmaları, değerler geliştirmeleri beklenmektedir (MEB, 2018).

Hayat bilgisi programındaki birçok boyutun incelenmesi önemli bir tartışma konusu olarak görüldüğü gibi (Çelik Şen ve Şahin Taşkın, 2010; Gümüş ve Aykaç, 2012; Öztürk, 2015; Öztürk ve Kalafatçı, 2016) kazanımların da incelenmesi gerektiği ortadadır. Kazanımlarla ilgili tartışmaların ise literatürde ifade edilen ölçütlere göre yapılması bilimsel bir eleştirel bakış açısı geliştirmek adına önemli görülmelidir. Eleştirel bir bakış açısı ve bilimsel bir tutum ile yapılacak bir inceleme için öncelikle alanyazındaki ölçütler taranmalıdır.

Hedeflenen kazanımların programın temelini doğru oluşturabilmesi ve eğitim etkinliklerine yol gösterebilmesi için hedef belirlerken dikkat edilecek noktalara uygunluğu önemli görülmelidir. Ornstein ve Hunkins (1998, s. 151) hedeflerin ölçülebilir ve değerlendirilebilir olması üzerinde özellikle durmaktadır.

Alanyazın incelendiğinde ve daha önce yapılan benzer değerlendirme çalışması (Karacaoğlu ve Dursun, 2010) dikkate alındığında, hedeflenen kazanımların taşınması gereken özellikler ve hedeflenen kazanımların yazılmasında göz önüne alınacak açık-seçiklik, toplumun ve bireyin ihtiyaçlarını karşılama, tutarlılık, kenetlilik, davranışa dönüklük, sınırlılık, süreklilik, binişik olmama, genellik, ulaşılabilirlik, bitişiklik ve ürüne dönüklük olarak belirlenmiştir (Büyükkaragöz, 1997, s. 24; Demirel, 2008, s. 110; Erden, 1998, s. 24; Ertürk, 1984, s. 54; Karacaoğlu, 2018, s. 122; Sönmez, 2004, s. 38; Varış, 1988, s. 143).

Programın; içerik, öğrenme öğretme süreci ve değerlendirme boyutları hedeflenen kazanımlara göre belirlenip düzenlendiği için hedeflenen kazanımların hangi alanla ilgili olduğu ve düzeyleri yol göstericidir. Bu alanları ve düzeyleri ortaya koyan kavram taksonomidir. Basitten karmaşığa aşamalı olarak sınıflandırılmış anlamını içeren kavrama "taksonomi" denmektedir (Sönmez, 2004). Bloom taksonomisine göre her hedef düzeyi bir öncekine dayalı, bir sonrakini hazırlayıcıdır. Yani aşamalı olan hiçbir hedef alanı bir diğerinden kesin ve net çizgilerle ayıramaz. Bir hedef tek bir alanla ilgili olarak ortaya çıksa da gerçekte bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanların örüntüsünü içermektedir. Bloom'un Taksonomisi'nde bilişsel alan; zihinle ilgilidir ve düşünme etkinliklerini, davranışlarını ve öğrenme ürünlerini içerir. Duyuşsal alan; ilgi, istek, tutum, inanç ve değerler ile ilgili öğrenme ürünlerini içerir. Psikomotor alan; kaslarla ilgili beceri gerektiren davranışları ve öğrenme ürünlerini içerir.

Program tasarımının hazırlanması sürecinde birçok işlem hedeflenen kazanımlara göre yapılır ve hedeflenen kazanımlar diğer temel öğelere de temel teşkil eder. Daha önceki dönemlerde hedef, öğrenciye kazandırılmak istenen "davranış" olarak tanımlanmaktayken çağdaş program geliştirme anlayışına göre hedef (kazanım) yalnızca davranışla sınırlandırılmamaktadır. Türkiye'de önceki yıllarda kullanılan hedef, amaç, hedef davranış, davranışsal amaç kavramlarının yerine yenilenen programlarda "kazanım" ifadesi benimsenmiş ve öğrenciye kazandırılmak istenenin yalnızca davranış olmadığı, bunun yanı sıra bilgi, beceri, tutum, özellik ve anlayışın da kazandırılması gerektiği vurgulanmıştır. Dolayısıyla kazanım, öğrenciye kazandırılacak olan bilgi, beceri, davranış, anlayış, özellik ve tutumların tümü olarak tanımlanmıştır. Bu gelişme davranışçı kurama dayalı uygulamadan, bilişsel kurama ve yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına dayalı uygulamaya geçiş olarak kabul edilmiştir. Bu yeni gelişmelere paralel olarak dünyada en çok kabul gören Bloom'un hedef taksonomisi ile ilgili de değişiklikler yapan eğitim bilimciler olmuştur. 1956 yılında, Benjamin Bloom ve araştırmada ona yardım eden Engelhart, Furst, Hill ve Krathwohl, öğretmenlere sınıf içi etkinliklerini planlamada 40 yıldan fazla rehberlik eden Eğitsel Hedeflerin Taksonomisi: El Kitabı I: Bilişsel Alan'ı yayımlamışlardır. Kitap yayımlandığı günden itibaren birçok dile çevrilmiş ve tüm dünyada eğitim programları geliştirilirken ve sınama durumları hazırlanırken temel alınmıştır (Anderson ve Krathwohl, 2001). Yıllar içinde Amerika'da ve dünyanın farklı ülkelerinde yapılan araştırmalar Bloom'un çalışmasının öğrenme ve öğretme üzerinde dikkat çekici düzeyde katkı sağladığını göstermektedir (Karacaoğlu, 2018).

Öğrenciye kazandırılmak istenen özellikler, hedef (kazanım) olarak tanımlanabilir. Öğrencide olması istenen bu özellikler ise bilgi, beceri, tutum ve değerlerden oluşur. İçerik, öğrenme yaşantılarının düzenlenmesi ve değerlendirme boyutunda ölçütler takımı olarak kabul edilen (Demirel, 2008) hedeflenen kazanımların, tüm program öğelerinin temel boyutu olduğu için nasıl ifade edildiği ve belirlendiği önemlidir. Bu nedenle çok sık değiştirilen ve en son 2018 yılında uygulamaya konan hayat bilgisi programındaki 2. sınıf kazanımlarının alanları, düzeyleri ve alanyazındaki ölçütlere uygun olup olmadığı araştırmacı tarafından bir sorun olarak görülmüştür.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı hayat bilgisi 2. sınıf kazanımlarının düzeylerini belirlemek ve alanyazın taraması sonucu belirlenmiş olan hedef belirleme ölçütlerine göre kazanımları değerlendirmektir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Tarama modeline uygun olan araştırma betimseldir. Bu araştırma ile 2018 yılında uygulamaya konan hayat bilgisi programındaki 2. sınıf düzeyindeki kazanımlar alanyazındaki ölçütlere göre incelenmeye çalışıldığından betimsel tarama modeli kullanılan bir araştırma modeli özelliği taşımaktadır. Mevcut durumu olduğu gibi ortaya koymak ve betimlemek amaçlanmıştır. Bu nedenle betimsel tarama modeli kullanılmıştır (Karasar, 1999).

Araştırmanın Çalışma Grubu

Bu çalışmada 2018 yılında uygulamaya konan 2. sınıf hayat bilgisi programındaki 50 ders kazanımı araştırmanın veri setini oluşturmuştur. Kazanımların konuların yer aldığı bölümlere göre dağılımı Tablo 1’de verilmiştir:

Tablo 1. *Kazanımların dağılımı*

Ünitenin Adı	Kazanım Sayısı
Okulumuzda hayat	11
Evimizde hayat	9
Sağlıklı hayat	7
Güvenli hayat	6
Ülkemizde hayat	6
Doğada hayat	9
Toplam	50

Verilerin Toplanması

Araştırmada analiz edilen verilerin toplanmasında aşağıdaki iki yol sırasıyla izlenmiştir:

1. İlgili alanyazın taranmış ve hedeflerde olması gereken özellikler belirlenmiştir.

2. Kaynak olarak düşünülen hayat bilgisi 2. sınıf kazanımlarına uygulamaya konan programdan ulaşılarak veriler toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Hayat bilgisi programı 2. Sınıf kazanımları, düzeylerine ve belirlenen ölçütlere (Karacaoğlu ve Dursun, 2010) göre değerlendirilmiştir. Araştırmacı tarafından kazanımların ölçütlere uygunluğu incelenmiştir.

Öğrenci kazanımlarında olması gereken özellikler; açık-seçiklik, ihtiyaca dayalılık, tutarlılık, kenetlilik, davranışa dönüklük, sınırlılık, süreklilik, binişik olmama, genellik, ulaşılabilirlik, bitişiklik ve ürüne dönüklük olarak belirlenmiştir (Büyükkaragöz, 1997, s. 24; Demirel, 2008, s. 110; Erden, 1998, s. 24; Ertürk, 1984, s. 54; Karacaoğlu, 2018, s. 122; Sönmez, 2004, s. 38; Varış, 1988, s. 143). Bu ölçütlere göre 2. sınıf hayat bilgisi programındaki kazanımlar incelenmiş ve kazanımların düzeyleri belirlenmiştir.

Bulgular ve Yorum

Hayat bilgisi programı 2. sınıf kazanımlarının öncelikle hangi hedef alanı ile ilgili olduğu belirlenmiştir. Bu doğrultuda hedeflenen kazanımların ilgili olduğu alanlara göre dağılımı Tablo 2’de verilmiştir:

Tablo 2. Hedeflenen kazanımların ilgili olduğu alanlara göre dağılımı

Kazanım Alanı	frekans (f)	yüzde (%)
Bilişsel	32	64
Duyuşsal	17	34
Psikomotor	1	2
Toplam	50	100

İkinci sınıf hayat bilgisi programındaki 50 kazanımdan; 32 kazanımla % 64’ü bilişsel alanla, 17 kazanımla % 34’ü duyuşsal alanla ve 1 kazanımla % 2’si psikomotor alanla ilgilidir. Görüldüğü üzere kazanımların önemli bir kısmı (üçte ikisi) bilişsel alanla ilgiliyken yaklaşık üçte biri duyuşsal alanla ilgilidir. Hayat bilgisi programı 2. sınıftaki 50 kazanımdan sadece 1’i psikomotor alanla ilgilidir. Bu bulguya dayalı olarak programda bilişsel alanın ve duyuşsal alanın oldukça önemsenmiş olduğu, psikomotor alana yeterince yer verilmediği söylenebilir.

Hayat bilgisi programı 2. sınıf kazanımlarının hangi hedef alanı ile ilgili olduğu belirlendikten sonra hangi düzeyde (basamakta) olduğu saptanmıştır. Bu doğrultuda kazanımların hedef düzeylerine göre dağılımı Tablo 3’te verilmiştir:

Tablo 3. Kazanımların düzeylere göre dağılımı

Bilişsel Alan	frekans (f)	yüzde (%)
Bilgi	4	8
Kavrama	9	18
Uygulama	15	30
Analiz	3	6
Sentez	-	-
Değerlendirme	1	2
Bilişsel alan toplam	32	64
Duyuşsal Alan	frekans (f)	yüzde (%)
Alma	4	8
Cevap verme	1	2
Değer gösterme	7	14
Örgütlenme	5	10
Kişilikleştirme	-	-
Duyuşsal alan toplam	17	34
Psikomotor Alan	frekans (f)	yüzde (%)
Algılama	-	-
Hazırlık	-	-
Kılavuzlama	-	-
Mekanikleşme	-	-
Beceri hali sergileme	1	2
Adaptasyon	-	-
Orjinal beceri yaratma	-	-
Psikomotor alan toplam	1	2
Genel Toplam	50	100

Tablo 3'te 2. sınıf hayat bilgisi programındaki kazanımların düzeylerine ve alanlarına ilişkin dağılım görülebilmektedir. Bilişsel alan düzeylerine ilişkin dağılımda 32 bilişsel alan kazanımının 15 kazanım ile en çok uygulama düzeyinde olduğu anlaşılmaktadır. Kazanımların 9'u ise kavrama düzeyindedir. Bilişsel alan ile ilgili diğer kazanımların 4'ü bilgi, 3'ü analiz, 1'i ise değerlendirme düzeyinde yer aldığı Tablo 3'te görülmektedir. Hayat bilgisi 2. sınıf kazanımları arasında sentez düzeyine ilişkin bir kazanımın olmadığı anlaşılmaktadır. Öğrencilerden özgün ve yeni bir ürün ortaya koymanın beklendiği sentez düzeyi ile ilgili bir kazanımın olmayışı program adına bir eksiklik olduğu söylenebilir.

Tablo 3'te 2. sınıf hayat bilgisi programındaki duyuşsal alan kazanımlarının 7'sinin değer verme düzeyinde olduğu görülmektedir. Duyuşsal alan düzeylerine ilişkin dağılımda 17 duyuşsal alan kazanımının 5'inin örgütlenme düzeyinde olduğu anlaşılmaktadır. Duyuşsal alan kazanımların 4'ü ise ilk basamak olan farkındalık kazandırma ile ilgili alma düzeyindedir. Duyuşsal alan ile ilgili 1 kazanımın tepkide bulunma düzeyinde olduğu buna karşın en üst basamak olan kişilik haline getirme ile ilgili herhangi bir kazanımın yer almadığı tablodan görülmektedir. Duyuşsal alan ile ilgili hayat

anlayışı geliştirme olan kişilik haline getirme düzeyinde bir kazanımın olmayışı hayat bilgisi programı adına bir eksiklik olarak değerlendirilebilir. Tablo incelendiğinde, programda psikomotor alan ile ilgili sadece bir kazanıma yer verildiği, onun da düzeyinin beceri haline getirme olduğu görülmektedir.

Hayat bilgisi dersi 2. sınıf kazanımları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. *Hayat bilgisi 2. Sınıf programdaki kazanımlar*

Hayat Bilgisi Programı 2. Sınıf Kazanımları	Düzyey
HB.2.1. Okulumuzda Hayat	
HB.2.1.1. Kendini farklı özellikleriyle tanıtır.	Uygulama
HB.2.1.2. Bireysel farklılıklara saygı duyar.	Değer verme
HB.2.1.3. Ders araç ve gereçlerini günlük ders programına göre hazırlar.	Uygulama
HB.2.1.4. Sınıfla ilgili konularda karar alma süreçlerine katılır.	Uygulama
HB.2.1.5. Okulunun yakın çevresini tanıtır.	Uygulama
HB.2.1.6. Okul kaynaklarını ve eşyalarını kullanırken özen gösterir. Bilgisi Dersi Öğretim Programı	Değer verme
HB.2.1.7. Sınıfta ve okulda yapılan etkinliklerde grupta çalışma kurallarına uyar.	Örgütlenme
HB.2.1.8. Okulda iletişim kurarken kendini anlaşılır ve açık bir dille ifade eder.	Kavrama
HB.2.1.9. Okulda iletişim kurarken dinleme kurallarına uyar.	Örgütlenme
HB.2.1.10. Okulda arkadaşlarıyla oyun oynarken kurallara uyar.	Örgütlenme
HB.2.1.11. Okulda parasını ihtiyaçları doğrultusunda bilinçli bir şekilde harcar.	Uygulama
HB.2.2. Evimizde Hayat	
HB.2.2.1. Yakın akrabalarını tanıtır.	Uygulama
HB.2.2.2. Akrabalık ilişkilerinin önemini kavrar.	Kavrama
HB.2.2.3. Yaşadığı evin adresini bilir.	Bilgi
HB.2.2.4. Evde, üzerine düşen görev ve sorumluluklarını fark eder.	Alma
HB.2.2.5. Aile içi karar alma süreçlerine katılır.	Uygulama
HB.2.2.6. Evdeki kaynakları tasarruflu kullanmanın aile bütçesine katkılarını araştırır.	Uygulama
HB.2.2.7. Yakın çevresindeki yardıma ihtiyaç duyan insanlara karşı duyarlı olur.	Değer verme
HB.2.2.8. Gün içerisinde planladığı işleri uygular.	Uygulama
HB.2.2.9. İstek ve ihtiyaçlarını öncelik sırasına göre listeler.	Değerlendirme
HB.2.3. Sağlıklı Hayat	
HB.2.3.1. Sağlıklı büyüme ve gelişme ile kişisel bakım, spor, uyku ve beslenme arasındaki ilişkiyi fark eder.	Analiz
HB.2.3.2. Dengeli beslenmeye uygun öğün listesi hazırlar.	Uygulama
HB.2.3.3. Yemek yerken görgü kurallarına uyar.	Örgütlenme
HB.2.3.4. Sağlıklı bir yaşam için temizliğin gerekliliğini açıklar.	Kavrama
HB.2.3.5. Sağlıkla ilgili hizmet veren kurumları ve meslekleri tanıtır.	Bilgi
HB.2.3.6. Mevsimine uygun meyve ve sebze tüketiminin insan sağlığına etkilerini fark eder.	Alma
HB.2.3.7. Mevsim şartlarına uygun kıyafet seçer.	Uygulama
HB.2.4. Güvenli Hayat	
HB.2.4.1. Ulaşım türlerini ve araçlarını sınıflandırır.	Analiz
HB.2.4.2. Ulaşım araçlarıyla yolculuk yaparken güvenlik kurallarına uyar.	Örgütlenme
HB.2.4.3. Trafikte yardıma ihtiyaç duyan bireylere yardımcı olur.	Değer verme
HB.2.4.4. Acil durumlarda yardım alabileceği kurumları ve kişileri bilir.	Bilgi
HB.2.4.5. Teknolojik araç ve gereçlerin güvenli bir şekilde kullanımı konusunda duyarlı olur.	Değer verme

HB.2.4.6. Oyun alanlarındaki araçları güvenli bir şekilde kullanır.	Beceri haline getirme
HB.2.5. Ülkemizde Hayat	
HB.2.5.1. Harita ve küre üzerinde ülkesini, başkentini ve yaşadığı yeri gösterir.	Kavrama
HB.2.5.2. Türk bayrağının ve İstiklâl Marşı'nın vatanı ve milleti için önemini fark eder.	Alma
HB.2.5.3. Atatürk'ün çocukluğunu araştırır.	Uygulama
HB.2.5.4. Millî gün ve bayramların önemini kavrar.	Kavrama
HB.2.5.5. Dinî gün ve bayramların önemini kavrar.	Kavrama
HB.2.5.6. Yakın çevresindeki kültürel miras öğelerini araştırır.	Uygulama
HB.2.5.7. Ülkemizde yaşayan farklı kültürdeki insanların yaşam şekillerine ve alışkanlıklarına saygı duyar.	Değer verme
HB.2.5.8. Yakın çevresinde yapılan üretim faaliyetlerini gözlemler.	Tepkide bulunma
HB.2.6. Doğada Hayat	
HB.2.6.1. Bitki ve hayvanların yaşaması için gerekli olan şartları karşılaştırır.	Analiz
HB.2.6.2. Bitki yetiştirmenin ve hayvan beslemenin önemini fark eder.	Alma
HB.2.6.3. Yakın çevresindeki doğal unsurların insan yaşamına etkisine örnekler verir.	Kavrama
HB.2.6.4. Tüketilen maddelerin geri dönüşümüne katkıda bulunur.2	Değer verme
HB.2.6.5. Doğa olaylarını tanır.	Bilgi
HB.2.6.6. Doğal afetlere örnekler verir.	Kavrama
HB.2.6.7. Doğa olayları ve doğal afetlere karşı alınabilecek önlemleri açıklar.	Kavrama
HB.2.6.8. Güneş'i gözlemleyerek yönleri gösterir.	Uygulama
HB.2.6.9. Dünya'nın şekli ve hareketlerinin insan yaşamına etkilerini araştırır.	Uygulama

Tablo 4 incelendiğinde kazanımların alanyazındaki ölçütlere uygun bir biçimde yazıldığı görülebilmektedir. 2009 hayat bilgisi programındaki (MEB, 2009) sınırlılık ilkesine uymayan binişik ifadelerin 2018 hayat bilgisi programında düzeltilmiş olduğu söylenebilir. "Ders araç ve gereçlerini günlük ders programına göre hazırlar ve bunları uygun bir biçimde kullanır." gibi bir kazanımda birden çok ürünün beklendiği ifadelerle 2018 programında rastlanmamaktadır. 2009 programındaki bu kazanım, 2018 programında "Ders araç ve gereçlerini günlük ders programına göre hazırlar." biçiminde ifade edilmiştir. Bu örnekten anlaşıldığı 2018 programlarındaki kazanımların tek bir ürüne ve öğrenciden beklenen özelliğe dönük olduğu, kazanımların binişik olmadığı söylenebilir. Buna karşın hazırlanan ders araç ve gereçlerinin kullanılıp kullanılmadığı ile ilgili bir kazanımın 2018 programında ifade edilmemiş olduğu söylenebilir. 2005 yılından sonra geliştirilen programlardaki kazanımlardaki binişik olmama ve sınırlılık ölçütlerine uymayan kazanımların 2018 programlarında düzeltildiği söylenebilir.

Hayat bilgisi 2. sınıftaki 50 kazanım incelediğinde, kazanımların, öğrenci ve toplum ihtiyaçlarına cevap verebilecek nitelikte olduğu; içerikle bağlantılı ve içerikten soyutlanmamış olduğu; öğretim alanlarına ve basamaklarına uygun ifade edildiği; genel anlamda gözlenebilir ve ölçülebilir biçimde olduğu; öğrenciden beklenen davranış ve özellikleri ifade ettiği; açık bir biçimde ifade edilmiş ve anlaşılır olduğu; belirlenen kapsam ile sınırlı olduğu; öğrenci özelliği ve davranışları ile ilgili belli bir gruba işaret ettiği ve aynı zamanda genelleme yaparak öğrenmeye olanak verdiği, öğrenmeyi

yönlendirebilecek nitelikte olduğu, kendi içinde özgün olduğu; ürün odaklı öğrenci özelliğini ve davranışını ifade ettiği için ürüne dönük olduğu söylenebilir. Bu bulgulara göre kazanımların araştırmada ölçüt olarak kabul edilen özelliklerin birçoğuna uygun olarak ifade edildiği söylenebilir. Buna karşın kazanımların birbirini tamamlayıcı ve kendi içerisinde bir bütünlüğü olduğu söylenemeyebilir. Ayrıca kazanımların birbirini destekler nitelikte olması gerektiği düşünüldüğünde kazanımların tamamı birlikte düşünüldüğünde süreklilik ve bitişiklik ölçütlerine yeterince uygun olmadığı söylenebilir. Programdaki kazanımlardan “Okulda iletişim kurarken kendini anlaşılır ve açık bir dille ifade eder.” kazanımından öğrenciden okulda iletişim kurallarına uyması, kendini ifade etmesi, yalın bir dil kullanması beklendiği görülmektedir. Buna karşın bir başka kazanım olan “Okulda arkadaşlarıyla oyun oynarken kurallara uyar.” kazanımının da iletişim kurallarına ve oyun kurallarına uyması gerektiği ile ilgili olduğu görülmektedir. Bu bağlamda; binişik olmama ölçütü ile bu tür kazanımların çeliştiği söylenebilir. Daha önceki hayat bilgisi programındaki kazanım ifadelerinde binişik olmama ve sınırlılık ölçütüne uymayan birçok kazanım yer almaktayken 2018 programında sadece iki kazanım arasında binişiklik olduğu söylenebilir.

Sonuç ve Öneriler

Sonuç

Hayat bilgisi programında bilişsel alanın ve duyuşsal alanın oldukça önemsenmiş olduğu, psikomotor alana yeterince yer verilmediği görülmüştür. Hayat bilgisi programı 2. sınıf kazanımlarının üçte ikisinin bilişsel alanla ilgili olduğu belirlenmiştir. Kazanımların yaklaşık üçte biri duyuşsal alanla ilgilidir. Hayat bilgisi programı 2. sınıftaki 50 kazanımdan sadece 1’i psikomotor alanla ilgilidir.

Hayat bilgisi 2. sınıf programındaki 32 bilişsel alan kazanımının, 15 kazanım ile en çok uygulama düzeyinde olduğu görülmüştür. Kazanımların 9’u ise kavrama düzeyindedir. Bilişsel alan ile ilgili diğer kazanımların 4’ü bilgi, 3’ü analiz, 1’i ise değerlendirme düzeyinde yer almaktadır. Hayat bilgisi 2. sınıf kazanımları arasında bilişsel alanın sentez düzeyine ilişkin bir kazanım olmadığı anlaşılmaktadır. Öğrencilerden özgün ve yeni bir ürün ortaya koymanın beklendiği sentez düzeyi ile ilgili bir kazanımın olmayışı program adına bir eksiklik olarak görülmüştür.

Hayat bilgisi 2. sınıf programındaki duyuşsal alan kazanımlarının 7’sinin değer verme düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Duyuşsal alan düzeylerine ilişkin dağılımda 17 duyuşsal alan kazanımının 5’i örgütlenme düzeyindedir. Duyuşsal alan kazanımların 4’ü ise ilk basamak olan farkındalık kazandırma ile ilgili alma düzeyindedir. Duyuşsal alan ile ilgili 1 kazanımın tepkide bulunma düzeyinde olduğu buna karşın en üst basamak olan kişilik haline getirme ile ilgili herhangi bir kazanımın yer almadığı belirlenmiştir. Duyuşsal alan ile ilgili hayat anlayışı geliştirme olan kişilik

haline getirme düzeyinde bir kazanımın olmayışı hayat bilgisi programı adına bir eksiklik olarak değerlendirilmiştir.

Programda 2. sınıf hayat bilgisi kazanımları arasında, psikomotor alan ile ilgili sadece bir kazanıma yer verildiği, onun da düzeyinin beceri haline getirme olduğu saptanmıştır. Hayat bilgisi gibi öğrencilerden; dengeli beslenme, sağlıklı büyüme ve gelişme için yapılması gerekenler, yolculuk yaparken güvenlik kurallarına uyma bitki ve hayvan yetiştirme, doğa olayları ve doğal afetlere karşı alınabilecek önlemler gibi konular hakkında bilgi, “beceri” ve değer sahibi olmalarının (MEB, 2018) beklendiği bir programda sadece 1 psikomotor kazanımın yer alması düşündürücüdür. Hayat bilgisi gibi öğrencilerden “beceri” sahibi olmalarının beklendiği ve hayatta kullanılabilecek kazanımların öncelikli olmasını hedefleyen beceri temelli kazanımların ağırlıklı olması beklenen bir programda sadece 1 psikomotor kazanımın yer aldığı görülmüştür. Programda kazandırılacak psikomotor edinimlerin ve becerilerin kazanım olarak ifade edilmediği ya da becerilere programda yeterince yer verilmediği değerlendirilmiştir.

2009 hayat bilgisi programındaki sınırlılık ilkesine uymayan binişik ifadelerin 2018 hayat bilgisi programında düzeltilmiş olduğu belirlenmiştir. Daha önceki hayat bilgisi programındaki kazanım ifadelerinde binişik olmama ve sınırlılık ölçütüne uymayan birçok kazanım yer almaktayken 2018 programında sadece iki kazanım arasında binişiklik olduğu belirlenmiştir. Karacaoğlu ve Dursun (2010) tarafından 3. sınıf hayat bilgisi kazanımlarının incelenmesi ile ilgili araştırmada 18 kazanımın sınırlılık ve binişik olmama ölçütüne uymadığı belirlenmiştir. **Binişik olmama**; farklı eğitim bilimciler (Büyükkaragöz, 1997, s. 24; Sönmez, 2004, s. 38; Doğanay ve Sarı, 2007, s. 57) hedeflerin tamamlayıcı olmasını binişik olma özelliği ile vurgulamakta, her hedefin kendi kapsamı içerisinde olması gerektiğini ve diğer hedefin ya da hedeflerin kapsamına girmemesi gerektiğini vurgulamışlardır. **Sınırlılık ise**; her hedefin bir öğrenme ürünü ile ilgili olması, birden fazla özelliği tek bir hedefte ortaya koymamayı ifade etmektedir (Büyükkaragöz, 1997, s. 26; Sönmez, 2004, s. 38; Doğanay ve Sarı, 2007, s. 57).

Hayat bilgisi 2. sınıf programındaki kazanımların, hedef belirlemede dikkat edilecek ölçütlerin çoğuna uygun olarak ifade edildiği saptanmıştır. Karaman (2019) tarafından yapılan hayat bilgisi öğretim programındaki öğelerin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi isimli araştırmada öğretmenlerin çoğunluğu kazanımların öğrenci seviyesi ve ihtiyacına uygun olduğunu belirttikleri saptanmıştır. Buna karşın kazanımların tamamı birlikte düşünüldüğünde süreklilik ve binişiklik ölçütlerine yeterince uygun olmadığı görülmüştür. Yine Karaman (2019) tarafından yapılan araştırmada da bir kısım öğretmenlerin bazı kazanımların uygun olmadığını, birbirini tamamlayan kazanımlara yer verilmediği konusundaki endişelerini dile getirmiş oldukları belirlenmiştir.

Öneriler

Hayat bilgisi programında, bilişsel alanın sentez, duyuşsal alanın kişilik haline getirme ve psikomotor alanın tüm basamaklarına ilişkin kazanımlar belirlenip programa eklenebilir.

Program gözden geçirilirken ve geliştirilirken kazanımların birbirini tamamlayıcı ve kendi içerisinde bir bütünlüğü olmasına dikkat edilebilir.

Hayat bilgisi programı 1. sınıf kazanımlarının da düzeyleri ve ölçütlere göre uygunluğu bu çalışmada olduğu gibi incelenebilir.

Farklı öğretim programları ve kazanımları da bu çalışmada kullanılan hedeflenen kazanımlarda olması gereken ölçütlere göre incelenebilir. Sonuçlardan programların geliştirilmesinde yararlanılabilir.

Kaynakça

- Anderson, L. W. ve Krathwohl, D. R. (Eds). (2001). *A taxonomy for learning, teaching and assessing: a revision of Bloom's taxonomy of educational objectives*, New York: Longman
- Atik, S. ve Aykaç, N. (2017). 2009 ve 2015 Türkçe öğretim programlarının eğitim programı öğeleri açısından değerlendirilmesi. *KEFAD*, 18(3), 586-607.
- Büyükkaragöz, S. (1997). *Program geliştirmede kaynak metinler*. Konya: Kuzucular Ofset
- Çelik-Şen, Y. ve Şahin-Taşkın, Ç. (2010). Yeni ilköğretim programının getirdiği değişiklikler: Sınıf öğretmenlerinin düşünceleri. *Yüzyüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 26-51.
- Demirel, Ö. (2008). *Kuramdan uygulamaya eğitimde program geliştirme*. Ankara: PegemA Yayıncılık
- Doğanay, A. ve Sarı, M. (2007). Öğretim amaçlarının belirlenmesi, ifade edilmesi ve uygun içeriğin seçimi. İçinde Doğanay, A. (Ed.), *Öğretim ilke ve yöntemleri* (ss. 37-80). Ankara: PegemA Yayıncılık
- Erden, M. (1988). *Eğitimde program değerlendirme*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Ertürk, S. (1984). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Meteksan
- Gümüş, M. ve Aykaç, N. (2012). Hayat bilgisi öğretim programının değerlendirme ögesinin öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(40), 59-68.
- Karacaoğlu, Ö. C. ve Dursun, F. (2010). 3. sınıf hayat bilgisi programındaki kazanımların alanyazındaki ölçütlere göre incelenmesi. 9. *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu*, Mayıs 2010, Elazığ.
- Karacaoğlu, Ö. C. (2018). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Nobel Yayınevi
- Karaman, P. (2019). Hayat bilgisi öğretim programındaki öğelerin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 347-367
- Karasar, N. (1999). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınevi
- Kısakürek, M.A. (1983). Eğitim programlarının hazırlanması ve geliştirilmesi. *Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları. Cilt: 16, sayı 1.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2009). *İlköğretim 1, 2 ve 3. sınıflar hayat bilgisi dersi öğretim programı ve kılavuzu*, Ankara.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2018). *Hayat bilgisi dersi öğretim programı (ilkokul 1, 2 ve 3. Sınıflar)*. Ankara.

- Ornstein Allan , C. ve Hunkins Francis, P. (1988). *Curriculum: foundations, principles and issues*. Prentice-Hall, Inc. New Jersey: United States of America
- Öztürk, T. (2015). Öğrencilerin hayat bilgisi dersi öğretim programındaki temel becerileri kazanmalarına yönelik öğretmen görüşleri. *Eğitim ve Bilim*, 40(181), 271-292.
- Öztürk, T. ve Kalafatçı, Ö. (2016). İlkokul hayat bilgisi öğretim programının uygulanabilirliğinin öğretmen görüşlerin göre değerlendirilmesi. *Ihlara Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 01-17
- Sönmez, V. (2004). *Program geliştirmede öğretmen el kitabı*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Varış, F. (1988). *Eğitimde program geliştirme-teori ve teknikler*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayını

"2. Sınıf Hayat Bilgisi Kazanımlarının Alanyazındaki Ölçütlere Göre İncelenmesi ve Düzeylerinin Belirlenmesi" başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış, karşılaşılabacak tüm etik ihlallerde "Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi Yayın Kurulunun" hiçbir sorumluluğunun olmadığı, tüm sorumluluğun Sorumlu Yazara ait olduğu ve bu çalışmanın herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiş olduğunu taahhüt ederim.

Dr. Ömer Cem KARACAOĞLU

<http://kefad.ahievran.edu.tr>

Ahi Evran University Journal of Kırşehir Education Faculty

ISSN: 2147 - 1037

An Examination of Learning Outcomes in the Second Grade Life Sciences Curriculum and Identification of their Levels according to the Criteria in the Literature

Ömer Cem Karacaoğlu

DOI:10.29299/kefad.2020.21.01.002

[Article Information](#)

Received:04/02/2019 Revised:18/06/2019 Accepted:21/09/2019

Abstract

The aim of the study is to evaluate the learning outcomes in the second grade life sciences curriculum according to the criteria in the literature and to identify the levels of the learning outcomes. The criteria to be considered in identification of the targeted learning outcomes include clarity, being need-based, consistency, cohesion, behavioural orientation, limitedness, continuity, non-overlapping, generality, accessibility, contiguity and being output-oriented. The Life Sciences Curriculum which was adopted by the Ministry of National Education of the Republic of Turkey in 2018 was taken as the basis for the learning outcomes covered in the assessments and levelling studies that were made according to the identified criteria. Fifty different learning outcomes in the second grade life sciences curriculum constituted the data set of this study. The learning outcomes were analyzed according to their target domains (cognitive, affective and psychomotor); the levels of the learning outcomes were identified and then the targeted ones were evaluated according to the criteria. It was found out that the cognitive and affective domains were attached high importance whereas psychomotor domain was not given weight sufficiently; and only 1 out of the 50 learning outcomes was associated with the psychomotor domain. Furthermore, there were several learning outcomes that do not comply with the criteria of non-overlapping and limitedness among those within the life sciences curriculum in 2009 while there were only two overlapping learning outcome in the curriculum of 2018.

Keywords: Learning outcomes, Life sciences, Targeted writing criteria

Introduction

Appropriate and accurate identification of the main learning outcomes as a major element of the curriculum will ensure the design and implementation of the education, training and curricula based on solid foundations. Thus, the content, educational status and evaluation that are identified in accordance with the targeted learning outcomes will be shaped based on realistic targets to be achieved. Ministry of National Education of the Republic of Turkey changed the life sciences curriculum in 2018 with a view to developing such a curriculum that would serve to educate individuals who are knowledgeable about the ways to have access to information, having effective communication skills and a sound ability to generate and use information with critical thinking to make the right decisions as well as problem solving skills, and to transform the individuals in such a way to contribute to the society and culture in line with the changing needs of the individuals and society as well as developments in information and communication technologies and the repercussions of the learning theories and teaching approaches on education. It was also highlighted that the curriculum attached greater importance to individual differences and cared to develop values and skills in a lean and understandable manner rather than merely conveying information. It was stated that a cyclical approach was adopted regarding the structure and gains of the curriculum which was of holistic nature (MoNE, 2018).

The Life Sciences Class, which was originally designed to provide an understanding of the real world, has had a place in all primary education curricula since 1924. The learning outcomes, which were considered as the first basic element of the curriculum, have also served as the basis of the curriculum that was put into force in 2018.

It was described in the program that the main purpose of the life sciences curriculum was to educate individuals who lead a safe and healthy life, possess basic life skills with self-recognition, adopt the values of the society in which they live, with great sensitivity to the natural environment; and who are productive and who like to research and love their country. Furthermore, the life sciences curriculum, which aims to provide children with basic knowledge, skills and values, was designed to give students the following general objectives that match well with the learning outcomes (MoNE, 2018):

- Having social and family values.
- Gaining social participation skills and becoming willing to love historical and cultural values of his/her country.
- Adopting national, spiritual and human values as a life style.

- Becoming aware of the points that will contribute to personal development.
- Acquiring the awareness of leading a healthy and safe life.
- Improving personal care skills.
- Gaining the ability to learn how to learn and to use technology.
- Recognizing himself/herself and his/her environment and being sensitive to nature.
- Gaining the skills of resource efficiency, temporal and spatial perception and comprehension of scientific process at a basic level.

The examination and evaluation of the learning outcomes will also give an idea about achieving the objectives of the curriculum because the concept of “learning outcome” is in use in order to express the attributes that the students are desired to acquire and to achieve these overall objectives since 2005. The knowledge, skills, attitudes, behaviours and values that the student are desired to have are defined as “outcomes”(Atik and Aykaç, 2017). Expressing the learning outcomes properly, preparing them based on certain criteria and identifying them in line with the needs will provide a sound basis for the curriculum. Therefore, the points and criteria to be taken into account in identification of the outcomes targeted in the curriculum the targeted gains in the curricula should be followed in development of the curriculum (Karacaoğlu, 2018).

In the life sciences curriculum that was put into practice in 2018, the units were specified in six learning domains such as life at home, at our school, healthy life, safe life, life in our country and life in nature, all being about the concept of life. A total of 50 learning outcomes were identified, 11 of which are related to life in our school, 9 related to life at home, 7 related to healthy life, 6 related to safe life, 8 related to life in our country and 9 related to life in nature. In line with these learning outcomes identified, the 2nd graders of elementary schools are expected to recognize the school and its surroundings and to learn, acquire skills and develop values about the classroom and the processes in the classroom, friendship and group activities, culture, Atatürk's childhood, the flag and national anthem, plant breeding and animal feeding, awareness about money-spending, home address information, relatives and family, balanced nutrition for healthy growth, obeying the rules when travelling, natural events and natural disasters (MEB, 2018).

As examination of multiple dimensions of the life sciences curriculum is considered as an important topic of discussion (Çelik Şen and Şahin Taşkın, 2010; Gümüş and Aykaç, 2012; Öztürk, 2015; Öztürk and Kalafatçı, 2016), it is evident that the learning outcomes should also be examined. It should be deemed relevant to conduct the discussion of learning outcomes based on the criteria specified in the literature in order to develop a scientifically critical perspective. First of all, the criteria

in the literature should be reviewed for the purpose of an examination with a critical perspective and a scientific attitude. In order for the targeted outcomes to form the basis of the curriculum properly and to guide the educational activities, their conformity with the points to be taken into account in setting the target should be seen important. Ornstein and Hunkins (1998, p. 151) particularly emphasize that objectives should be measurable and assessable.

When the literature was examined and a similar evaluation study that was conducted previously (Karacaoğlu and Dursun, 2010) was taken into consideration, the attributes (student outcomes) which the targets are supposed to have and the points to be considered in identifying and drafting the objectives (outcomes) were listed as clarity, being need-based, consistency, cohesion, behavioural orientation, limitation, continuity, non-overlapping, generality, accessibility, contiguity and being output-oriented (Büyükkaragöz, 1997, p. 24; Demirel, 2008, p. 110; Erden, 1998, p. 24; Ertürk, 1984, p. 54; Karacaoğlu, 2018, p. 122; Sönmez, 2004, p. 38; Varış, 1988, p. 143). Since the content, learning & teaching processes and evaluation dimensions of the curriculum were identified and organized in line with the targeted outcomes, the domain and levels of the targeted outcomes are guiding. The concept that explains these domains and levels is taxonomy. The concept of classification gradually from the simple to the complex is called "taxonomy" (Sönmez, 2004). According to Bloom's taxonomy, each target level finds its basis on the previous one and prepares the next one. In other words, no graded target domain can be separated from one another by precise and distinct lines. Even though a target emerges in association with only a single domain, it actually contains the interaction of cognitive, affective and psychomotor domains. In Bloom's Taxonomy, the cognitive domain is associated with the mind and includes thinking activities, behaviours, and learning outputs. The affective domain includes the learning outputs associated with interest, desire, attitude, beliefs and values. The psychomotor domain includes learning outputs and behaviours that require muscular skills. In the process of drafting the curriculum, many procedures are carried out according to the targeted outcomes and the targeted outcomes, in turn, form the basis for other basic elements. In the past, the target used to be defined as the "behaviour" the student was expected to acquire whereas the contemporary curriculum development approach does not confine the target (outcome) only to behaviour. Instead of the terms such as target, objectives, targeted behaviour and behavioural objectives that were used in the previous curricula in Turkey, the concept of "learning outcome" was adopted in the revised curriculum as it was highlighted that what the students are expected to acquire is not only the behavioural objectives but also knowledge, skills, attitudes, attributes and insight. Therefore, "the learning outcome" is defined as the total of all the knowledge, skills, behaviours, insights, attributes and attitudes that students are expected to acquire. This development was considered as a shift from a practice based on the behavioural theory towards the one that is based on

the cognitive theory and constructivist learning approach. In tandem with such developments, there were some educational scientists who have conducted changes regarding the Bloom's Taxonomy, which is the mostly-accepted one around the globe. In 1956, Benjamin Bloom and Engelhart, Furst, Hill and Krathwohl, who assisted him in the research, published the Taxonomy of Educational Objectives: Handbook I: Cognitive Domain, which guided teachers in planning classroom activities for more than 40 years. The book has been translated into many languages since its publication and has been taken as a basis when developing educational curricula and preparing testing situations around the world (Anderson and Krathwohl, 2001). Studies conducted throughout the years in the USA and in many other countries show that Bloom's work contributes remarkably to teaching and learning (Karacaoğlu, 2018).

The attributes which the students are expected to acquire can be defined as the target (outcome). Such attributes, which students are expected to have, include knowledge, skills, attitudes and values. It is important how they are identified and expressed as the targeted outcomes which are considered to be the set of criteria in the dimension of content, regulation of learning experience and assessment (Demirel, 2008). For this reason, researchers considered it as a problem whether or not the domains and levels of the second grade learning outcomes in the life sciences curriculum, frequently-changed and most recently put into force in 2018, were in compliance with the criteria in the literature.

Aim of the Study

The aim of this study is to determine the levels of life sciences second grade learning outcomes and to evaluate the outcomes according to the target setting criteria identified as per a literature review.

Method

Research Method

The research adopts a descriptive research model. This study applied a descriptive survey model since the second-grade learning outcomes in the life sciences curriculum, which was introduced in 2018, were analyzed according to the criteria in the literature. A descriptive survey model was used because the aim was to describe and present a situation that existed in the past or exists in present time (Karasar, 1999).

Study Group

In this study, the data set of the study consisted of 50 learning outcomes in the second grade life sciences curriculum which was put into practice in 2018. Distribution of the learning outcomes by units is given in Table 1:

Table 1. *Distribution of learning outcomes by units*

Name of Unit	Number of Learning Outcomes
Life in our school	11
Life in our home	9
Healthy life	7
Safe life	6
Life in our country	6
Life in nature	9
Total	50

Data Collection

The following two methods were used respectively to collect the data analyzed in the study:

1. The relevant literature was reviewed and the attributes that should be included in the objectives were identified.
2. The data were collected by obtaining the second grade life sciences learning outcomes that are considered as the resource from the curriculum in force.

Data Analysis

The Second Grade Life Sciences Curriculum learning outcomes were evaluated according to their levels and the criteria set in advance (Karacaoğlu and Dursun, 2010). The researcher examined the accordance of the learning outcomes with the criteria.

The attributes that are supposed to be among the of learning outcomes for the students included clarity, being need-based, consistency, cohesion, behavioral orientation, limitation, continuity, non-overlapping, generality, accessibility, adherence and being output-orientated (Büyükkaragöz, 1997, p. 24; Demirel, 2008, p. 110; Erden, 1998, p. 24; Ertürk, 1984, p. 54; Karacaoğlu, 2018, p. 122; Sönmez, 2004, p. 38; Varış, 1988, p. 143). The learning outcomes as per the second grade life sciences curriculum were examined and the levels of the learning outcomes were identified according to these criteria.

Findings and Interpretation

It was identified which target domain the 2nd grade life sciences curriculum learning outcomes are primarily associated with. The distribution of the learning outcomes by target domains is given in Table 2:

Table 2. *Distribution of learning outcomes by target domains*

Learning Outcome Domain	Frequency (f)	Percentile (%)
Cognitive	32	64
Affective	17	34
Psychomotor	1	2
Total	50	100

Out of all the 50 learning outcomes in the second grade life sciences curriculum, 32 learning outcomes (64%) are associated with the cognitive domain while 17 outcomes (34%) were associated with the affective domain and 1 outcome (2%) was associated with the psychomotor domain. As seen, a significant portion of the learning outcomes (two-third) is associated with the cognitive domain whereas about one-third is related to the affective domain. Only one of the 50 learning outcomes is related to the psychomotor domain. Based on this finding, it would be safe to suggest that the cognitive and affective domains are very important in the curriculum and the psychomotor domain is not given enough space.

Once it was identified which target domain the learning outcomes in the second grade life sciences curriculum were associated with, their levels (steps) were also determined. The distribution of learning outcomes according to target levels is given in Table 3:

Table 3. *Distribution of learning outcomes by levels*

Cognitive Domain	Frequency (f)	Percentile (%)
Knowledge	4	8
Comprehension	9	18
Application	15	30
Analysis	3	6
Synthesis	-	-
Evaluation	1	2
Cognitive domain total	32	64
Affective Domain	Frequency (f)	Percentile (%)
Raising Awareness	4	8
Reaction	1	2
Valuing	7	14
Organization	5	10
Internalization of values	-	-
Affective domain total	17	34
Psychomotor Domain	Frequency (f)	Percentile (%)
Perception (awareness)	-	-
Set	-	-

Guided response	-	-
Mechanism (basic proficiency)	-	-
Complex overt response (expert)	1	2
Adaptation	-	-
Origination	-	-
Psychomotor domain total	1	2
Grand total	50	100

Table 3 shows the distribution of learning outcomes in the second grade life sciences curriculum according to their levels and domains. It was found out that the application level ranked first with 15 learning outcomes out of 32 in the cognitive domain. 9 learning outcomes were at the level of comprehension. Other learning outcomes associated with the cognitive domain were at the level of knowledge (4 outcomes), analysis (3 outcomes) and evaluation (1 outcome) according to Table 3. It was figured out that there was no learning outcome at the level of synthesis among the second grade learning outcomes in life sciences. It can be suggested that the lack of an outcome at the level of synthesis where students are expected to produce an original, brand new output is a shortcoming for the curriculum. Table 3 also displayed that 7 learning outcomes in the affective domain were at the valuing level. It was also seen that 5 out of the 17 learning outcomes in the affective domain were at the organization level while other 4 were at the level of raising awareness, which was the primary step. Only one learning outcome associated with the affective domain was at the reaction level while there was no outcome related to internalization of values which is the highest level. Lack of a learning outcome at the level of internalization – which is mainly development of a sense of life – in the affective domain can be considered as a shortcoming for the life sciences curriculum. The table shows that only one learning outcome associated with the psychomotor domain was included in the curriculum and it was at the level of skill development. Table 4 shows the second grade learning outcomes in life sciences.

Table 4. *Life Sciences Second Grade Curriculum Learning Outcomes*

Life Sciences Curriculum Second Grade Learning Outcomes	Level
HB.2.1. Life in our school	
HB.2.1.1. Introduces itself with different features.	Application
HB.2.1.2. Respects individual differences.	Valuing
HB.2.1.3. Prepares the course materials according to the daily schedule.	Application
HB.2.1.4. Participates in decision-making processes related to the class.	Application
HB.2.1.5. Introduces the close environment of the school.	Application
HB.2.1.6. Takes due care when using school resources and belongings.	Valuing
HB.2.1.7. Complies with the rules of working with the group in class and school activities.	Organization
HB.2.1.8. Expresses himself / herself clearly when communicating at school.	Comprehension
HB.2.1.9. Complies with listening rules when communicating at school.	Organization
HB.2.1.10. He follows the rules when playing games with friends at school.	Organization
HB.2.1.11. At school, he spends his money consciously in line with his needs.	Application

HB.2.2. Life at Home	Application
HB.2.2.1. Introduces close relatives.	Comprehension
HB.2.2.2. Comprehends the importance of kinship relations.	Knowledge
HB.2.2.3. He knows the address of the house where he lives.	Raising
	Awareness
HB.2.2.4. At home, realizes the duties and responsibilities.	Application
HB.2.2.5. Participates in family decision-making processes.	Application
HB.2.2.6. Investigates the contribution of saving resources at home into the family budget.	Valuing
HB.2.2.7. Sensitive to people in need of help in the vicinity.	Application
HB.2.2.8. Applies the work planned during the day.	Evaluation
HB.2.2.9. Lists the requests and needs in order of priority.	
HB.2.3. Healthy life	Analysis
HB.2.3.1. Recognizes the relationship between healthy growth and development and personal care, sports, sleep and nutrition.	Application
HB.2.3.2. Prepares a list of meals suitable for balanced nutrition.	Organization
HB.2.3.3. Follows the rules of etiquette while eating.	Comprehension
HB.2.3.4. Explains the necessity of cleaning for a healthy life.	Knowledge
HB.2.3.5. Recognizes the institutions and professions that provide health care services.	Raising
	Awareness
HB.2.3.6. Realizes the effects of fruit and vegetable consumption on human health.	Application
HB.2.4. Safe Life	
HB.2.4.1. Categorizes transportation types and vehicles.	Analysis
HB.2.4.2. Complies with safety rules when travelling by means of transport.	Organization
HB.2.4.3. Helps individuals who need help in traffic.	Valuing
HB.2.4.4. Knows the institutions and people that can provide help in case of emergency.	Knowledge
HB.2.4.5. Sensitive about the safe use of technological tools and equipment.	Valuing
HB.2.4.6. Uses the tools in the playground safely.	Complex overt response (expert)
HB.2.5. Life in our country	
HB.2.5.1. Shows our country, capital and place of residence on the map.	Comprehension
HB.2.5.2. Realizes the importance of the Turkish flag and the National Anthem for his country and nation.	Raising
HB.2.5.3. Investigates Atatürk's childhood.	Awareness
HB.2.5.4. Understands the importance of national days and holidays.	Application
HB.2.5.5. Understands the importance of religious days and holidays.	Comprehension
HB.2.5.6. Investigates the elements of cultural heritage in the vicinity.	Comprehension
HB.2.5.7. Respects the life styles and habits of people in different cultures living in our country.	Application
HB.2.5.8. Observes the production activities in the vicinity.	Valuing
HB.2.6. Life in Nature	Reaction
HB.2.6.1. Compares the conditions necessary for the survival of plants and animals.	Analysis
HB.2.6.2. Recognize the importance of agriculture and livestock farming.	Raising
	Awareness
HB.2.6.3. Gives examples of the effects of natural elements in the close environment to human life.	Comprehension
HB.2.6.4. Contributes to the recycling of consumed substances.	Valuing
HB.2.6.5. Recognizes the natural events.	Knowledge
HB.2.6.6. Gives examples of natural disasters.	Comprehension
HB.2.6.7. Explains precautions against natural events and natural disasters.	Comprehension
HB.2.6.8. Observes the sun and shows directions.	Application

When Table 4 is examined, it can be seen that the learning outcomes were written in accordance with the criteria in the literature. It can also be suggested that the overlapping expressions in the life sciences curriculum of 2009 (MEB, 2009) have been corrected in the life sciences curriculum of 2018. The statements in which multiple outputs are expected within one single learning outcome such as “prepares the course materials according to the daily course schedule and uses them appropriately” are not found in the curriculum of 2018. For example, the statement of “Prepares the course materials according to the daily course schedule and uses them appropriately” in the curriculum of 2009 was replaced with the statement of “Prepares course materials according to the daily course schedule” in the curriculum of 2018. On the other hand, any learning outcome about the use of course materials prepared was not specified as per the curriculum of 2018. It can also be suggested that the learning outcomes that were not in line with the criteria of non-overlapping and limitedness in the curricula that were developed after 2005 have been corrected in the of curricula of 2018.

When we examined all the 50 learning outcomes of the life sciences course in the second grade, we found that the learning outcomes had sufficient quality to meet the needs of students and the society; they were linked to and not isolated from the content; they were expressed in accordance with the teaching domains and steps, and observable and measurable in general; they expressed the behavior and attributed expected from the student; they were clearly stated and understandable; they were limited to the scope; they pointed to a certain group of students about their attributes and behaviors and also allowed learning by generalization; they had the sufficient quality required to direct learning, they were unique in themselves; and they were output-oriented since they expressed the behaviour and attributed expected from the student at the end of the process. According to these findings, it can be suggested that the learning outcomes were stated in accordance with the criteria of dependency, consistency, continuity, accessibility, behavioural orientation, clarity, generality, being output-oriented and contiguity. On the other hand, it may not be suggested that the learning outcomes were complementary to each other and constituted integrity. Furthermore, considering the fact that the learning outcomes should be supporting each other, it can be said that all the learning outcomes, considered together, do not sufficiently meet the criteria of continuity and contiguity. It is seen that the student is expected to comply with the communication rules at school with the expression “expressing himself/herself in a clear and intelligible language when communicating at school”. On the other hand, it can be suggested that another learning outcome, namely “he/she follows the rules when playing games with friends at school”, is contrary to the criteria of non-

overlapping, which was defined as being oriented to only one single output and not interfere in the scope of other target(s). While there were several learning outcomes that were not in line with the criteria of non-overlapping limitedness as per the previous life sciences curriculum, we can suggest that there are only two learning outcomes overlapping with each other in the curriculum of 2018.

Conclusion and Recommendations

Conclusion

It was observed that the cognitive and affective domains were attached great importance in the life sciences curriculum while the psychomotor domain was not given sufficient space. It was found out that two-thirds of the second-grade learning outcomes in the life sciences curriculum were associated with the cognitive domain. Approximately one third of the learning outcomes were associated with the affective domain. Only one out of the 50 learning outcomes in the second grade was related to the psychomotor domain.

It was found out that the application level ranked first with 15 learning outcomes out of 32 in the cognitive domain. 9 learning outcomes were at the level of comprehension. Other learning outcomes associated with the cognitive domain were at the level of knowledge (4 outcomes), analysis (3 outcomes) and evaluation (1 outcome). It is understood that there is no gain regarding the synthesis level of cognitive domain among life science second grade gains. Lack of an understanding of the level of synthesis from which students are expected to produce an original and new product was seen as a deficiency on the part of the curriculum. It was figured out that there was no learning outcome at the level of synthesis among the second grade learning outcomes in life sciences. It has been considered that the lack of an outcome at the level of synthesis where students are expected to produce an original, brand new output is a deficiency for the curriculum. It was found that 7 learning outcomes in the affective domain were at the valuing level. It was also seen that 5 out of the 17 learning outcomes in the affective domain were at the organization level while other 4 were at the level of raising awareness, which was the primary step. Only one learning outcome associated with the affective domain was at the reaction level while there was no outcome related to internalization of values which is the highest level. Lack of a learning outcome at the level of internalization – which is mainly development of a sense of life – in the affective domain has been considered as a deficiency for the life sciences curriculum.

It was figured out that only one learning outcome associated with the psychomotor domain was included in the second grade life sciences learning outcomes in the curriculum, and its level was complex overt response (expert). It is hard to understand the reason why there is only one psychomotor learning outcome in the curriculum of life sciences in which students are expected to

acquire knowledge, skills and values regarding various topics such as balanced nutrition, what to do for healthy growth and development, compliance with safety rules when travelling, plant and animal breeding, and measures to be taken vis-à-vis natural events and disasters (MEB, 2018). It was seen that only one psychomotor learning outcome was included in a curriculum in which students are expected to develop “skills”. It was also considered that the skills to be developed in the curriculum were not expressed as learning outcomes, or that the skills were not included in the curriculum adequately.

It was observed that overlapping expressions that did not comply with the criteria of limitedness in the life sciences curriculum of 2019 were corrected in the life sciences curriculum of 2018. It was also found out that there were several learning outcomes that do not comply with the criteria of non-overlapping and limitedness among those within the life sciences curriculum in 2009 while there were only two overlapping learning outcomes in the curriculum for 2018. Karacaoğlu and Dursun (2010) found out in their study on the analysis of the third grade life sciences learning outcomes that 18 learning outcomes did not meet the criteria of non-overlapping and limitedness. As regards to the criteria of non-overlapping, various educational scientists (Büyükkaragöz, 1997, p. 24; Sönmez, 2004, p. 38; Doğanay and Sarı, 2007, p. 57) highlighted the complementarity of the targets with the attribute of being overlapping, and suggested that each target should be confined to its own scope and should not intervene in the scope of any other target. The criteria of limitedness provides that each target is associated to one learning output only and more than one attribute should not be set per one single target (Büyükkaragöz, 1997, p. 26; Sönmez, 2004, p. 38; Doğanay and Sarı, 2007, p. 57).

It was found out that the learning outcomes in the second grade life sciences curriculum were expressed in accordance with most of the criteria that should be taken into account when setting the targets. Karaman (2019) conducted a study on evaluation of the elements in the life sciences curriculum according to the teachers' opinions, and concluded that the majority of the teachers stated that the learning outcomes were in accordance with the levels and needs of students. However, when all the learning outcomes were considered together, it was found that they were not in line with the continuity and contiguity criteria sufficiently. Yet again, Karaman (2019) found out that some teachers expressed their concerns suggesting that some of the learning outcomes were not appropriate and that there were no learning outcomes complementary with one another.

Recommendations

In the life sciences curriculum, learning outcomes associated with the synthesis level of the cognitive domain, the internalization level of the affective domain and all the levels of the psychomotor domain can be identified and added to the curriculum. While reviewing and developing

the curriculum, it can be ensured that the learning outcomes are complementary to one another and constitute integrity. The levels and compliance with the criteria of the learning outcomes in the first grade life science curriculum can also be examined. Different educational curricula and learning outcomes can also be examined according to the criteria in the literature that were used in this study. The results of these examinations can be used to improve the curricula.

References

- Anderson, L. W. and Krathwohl, D. R. (Eds). (2001). *A taxonomy for learning, teaching and assessing: a revision of Bloom's taxonomy of educational objectives*, New York: Longman
- Atik, S. and Aykaç, N. (2017). 2009 and 2015 Türkçe öğretim programlarının eğitim programı öğeleri açısından değerlendirilmesi. *KEFAD*, 18(3), 586-607.
- Büyükkaragöz, S. (1997). *Program geliştirmede kaynak metinler*. Konya: Kuzucular Ofset
- Çelik-Şen, Y. and Şahin-Taşkın, Ç. (2010). Yeni ilköğretim programının getirdiği değişiklikler: Sınıf öğretmenlerinin düşünceleri. *Yüzyüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 26-51.
- Demirel, Ö. (2008). *Kuramdan uygulamaya eğitimde program geliştirme*. Ankara: PegemA Yayıncılık
- Doğanay, A. and Sarı, M. (2007). Öğretim amaçlarının belirlenmesi, ifade edilmesi and uygun içeriğin seçimi. İçinde Doğanay, A. (Ed.), *Öğretim ilke and yöntemleri* (ss. 37-80). Ankara: PegemA Yayıncılık
- Erden, M. (1988). *Eğitimde program değerlendirme*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Ertürk, S. (1984). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Meteksan
- Gümüş, M. ve Aykaç, N. (2012). Hayat bilgisi öğretim programının değerlendirme ögesinin öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(40), 59-68.
- Karacaoğlu, Ö. C. ve Dursun, F. (2010). 3. sınıf hayat bilgisi programındaki kazanımların alanyazındaki ölçütlere göre incelenmesi. 9. *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu*, Mayıs 2010, Elazığ.
- Karacaoğlu, Ö. C. (2018). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Nobel Yayınevi
- Karaman, P. (2019). Hayat bilgisi öğretim programındaki öğelerin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 347-367
- Karasar, N. (1999). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınevi

Kısakürek, M.A. (1983). Eğitim programlarının hazırlanması and geliştirilmesi. *Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları. Cilt: 16, sayı 1.

Millî Eğitim Bakanlığı (2009). *İlköğretim 1, 2 and 3. sınıflar hayat bilgisi dersi öğretim programı and kılavuzu*, Ankara.

Millî Eğitim Bakanlığı (2018). *Hayat bilgisi dersi öğretim programı (ilkokul 1, 2 and 3. Sınıflar)*. Ankara.

Ornstein Allan , C. and Hunkins Francis, P. (1988). *Curriculum: foundations, principles and issues*. Prentice-Hall, Inc. New Jersey: United States of America

Öztürk, T. (2015). Öğrencilerin hayat bilgisi dersi öğretim programındaki temel becerileri kazanmalarına yönelik öğretmen görüşleri. *Eğitim and Bilim*, 40(181), 271-292.

Öztürk, T. and Kalafatçı, Ö. (2016). İlkokul hayat bilgisi öğretim programının uygulanabilirliğinin öğretmen görüşlerin göre değerlendirilmesi. *Ihlara Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 01-17

Sönmez, V. (2004). *Program geliştirmede öğretmen el kitabı*. Ankara: Anı Yayıncılık

Varış, F. (1988). *Eğitimde program geliştirme-teori and teknikler*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayını